

Rondetafelgesprek Ouderdomsregelingen

**'Maak inkomensondersteunende ouderenregelingen simpeler en toegankelijker.
Kijk naar de voorwaarden'**

De Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO) is een ingewikkelde en complexe regeling. Met als gevolg dat veel AOW'ers die er wel recht op hebben er geen gebruik van maken. De Tweede Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid besloot daarom tot het houden van een rondetafelgesprek hierover. Aanleiding was het rapport van de Algemene Rekenkamer [Ouderdomsregelingen ontleed](#). Doel van dit gesprek was in beeld te brengen wat de praktijk is van ouderdomsregelingen en hoe die beter benut kunnen worden. De commissieleden luisterden naar de bevindingen en adviezen van vertegenwoordigers van ouderen, uitvoeringsdeskundigen en wetenschappers en vroegen naar hun voorstellen om de ouderenregelingen te verbeteren.

Zo stelde KBO-PCOB directeur Manon Vanderkaa dat het huidige vangnet tegen armoede onvoldoende functioneert. Onbekendheid met de regeling is een oorzaak van onderbenutting van de regeling, maar er is ook angst om deze aan te vragen, omdat men bang is fouten te maken bij de aanvraag en met terugbetalingen en boeten te worden geconfronteerd. Zij stelt een actieplan voor om de situatie te verbeteren, bestaande uit:

1. een jaarlijkse monitor van het ondergebruik van de ouderdomsregelingen;
2. onderzoek naar verbetering van de regelingen;
3. onderzoek hoe de privacy belemmeringen van gegevensuitwisseling te minimaliseren, zodat de SVB toegang kan beschikken over de benodigde gegevens over inkomen en vermogen van UWV en Belastingdienst en betrokkenen actiever op regelingen kan wijzen;
4. inzetten van de netwerken van de seniorenorganisaties om de ouderen te informeren.

Namens het NOOM onderschreef Lucia Lameiro de bevindingen van KBO-PCOB volledig, alsook die van de ANBO en KBO-Brabant en scherpte die verder aan. Zij wijst erop dat 40% van de 65+ers met een migratieachtergrond in armoede leeft (t.o.v. 2,5% van hun leeftijdgenoten zonder migratieachtergrond). Zij komen maandelijks gemiddeld € 250,- per maand tekort om van te leven. Dat is schrijnend, temeer daar veel van de aanbevelingen die worden voorgesteld al eerder naar voren zijn gebracht door o.a. het NOOM.

Deze aanbevelingen hebben echter niet geleid tot verbeteringen, ondanks dat [minister Koolmees de armoede onder migrantenouderen sociaal onaanvaardbaar](#) heeft genoemd. Het NOOM mist dan ook de urgentie en roept de Kamer op om, uiteraard na toetsing van de voorwaarden, de toegang tot de inkomensondersteunende voorzieningen zoals de AIO, maar ook de huur- en zorgtoeslag, te versimpelen. Om die reden staat het NOOM dan ook niet afwijzend t.o.v. het koppelen van de bestanden van de verschillende instanties aan die van de SVB om armoede effectiever te kunnen bestrijden.

Meerdere sprekers, zoals mw. Ten Hoorn-Boer van DIVOSA, dhr. Vonk van de Rijksuniversiteit Groningen en dhr. Goudswaard van Universiteit Leiden, vragen zich af in hoeverre **privacy-argumenten** zwaarder mogen wegen dan het oplossen van armoede. Temeer bij andere regelingen, zoals bijv. in de schuldhulpverlening, uitzonderingen worden gemaakt als daar goede gronden voor zijn. Die goede gronden zijn er volgens mw. Smits van Pharos: de impact van leven in armoede zien we terug in de slechtere gezondheid van betrokkenen en de grote gezondheidsverschillen tussen de lagere en hogere inkomensgroepen. Meer onderzoek gaat een oplossing dan ook niet dichterbij brengen, gezien alle informatie die reeds voorhanden is.

Ook volgens het NOOM is het niet nodig om nader te onderzoeken naar de motieven van de onderbesteding van de AIO en andere inkomensregelingen. Die zijn genoegzaam bekend: de complexiteit van de regelingen, in combinatie met laaggeletterdheid en beperkte digitale vaardigheden van veel ouderen, al dan niet met een migratie-achtergrond. Wat volgens het NOOM wezenlijk zal bijdragen aan een hoger gebruik van de armoederegelingen is het aan de ene kant het afschaffen van de **kostendelersnorm** en aan de andere kant het **versoepelen van de voorwaarden** (de vermogens-toets). Zij roept dan ook de Kamerleden op om hier nog eens naar te kijken, aangezien bij andere inkomensondersteunende regelingen, zoals de IOW, IOAW en IOAZ, de vermogens van oudere werklozen buiten beschouwing worden gelaten.

Eensgezindheid Het NOOM is blij met de bijval en steun vanuit de verschillende sprekers, die het opvallend eens zijn met elkaar. Of het nu de wetenschappers zijn vanuit de Universiteit Leiden, Rijksuniversiteit Groningen, Hogeschool Utrecht en/of Pharos, of de (uitvoerings)deskundigen van de SVB, NIBUD, Divosa en de ouderenorganisaties. De noodzaak wordt onderschreven van:

- meer voorlichting (bijv. in samenwerking met de organisaties die betrokkenen weten te bereiken, zoals het NOOM) en indien nodig een meer persoonlijke benadering;
- versimpeling van de inkomensondersteunende regelingen, waarbij opnieuw wordt gekeken naar de voorwaarden;
- koppeling van bestanden en (uiteeraard na toetsing) automatische toekenning;
- en last but not least: automatische erkenning van de – voor hun komst naar Nederland - door voormalige Rijksgenoten opgebouwde AOW-jaren. De grote aanwezigheid van Surinaamse en Caribische ouderen in de zaal maakte grote indruk op de Kamerleden, die zich geroepen voelen om hier nog eens naar te kijken.

@NetwerkNOOM immens blij met voorstellen van o.a. @kbo_pcob @ANBO_Nederland @SVBOnline @Divosa @Nibud om armoede onder ouderen tegen te gaan bij cie. SZW in @2eKamertweets. Politiek is aan zet: neem drempels weg, zoals #kostendelersnorm en voorwaarden veel te complexe regelingen

Woensdagmiddag 19 februari vindt het **Algemeen Overleg Pensioenonderwerpen/AOW** plaats. Het NOOM roept de Tweede Kamerfracties minister Koolmees (nogmaals) te verzoeken om met maatregelen te komen die wél zullen leiden tot een hoger gebruik van de regelingen om hiermee de armoede onder ouderen in Nederland, in het bijzonder migrantenouderen, drastisch te verminderen. Zodat de AIO niet meer 'wereldkampioen is van de regelingen waar de helft van de mensen die er recht op heeft er geen gebruik van maakt' (aldus D66 Tweede Kamerlid Van Weyenberg tijdens de hoorzitting).

- Voor het position paper van NOOM: [klik hier](#)
- Voor alle andere position papers: [klik hier](#)

Voor het videoverslag van het Rondetafelgesprek: [klik hier](#) (Inbreng NOOM vanaf 13:13).